

Cod Ymddygiad ac Ymarfer Proffesiynol

ar gyfer cofrestreion
Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA)

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.
This document is also available in English.

CGA

Cyngor y Gweithlu Addysg (CGA) yw'r rheoleiddiwr proffesiynol annibynnol ar gyfer ymarferwyr addysg yng Nghymru. Mae'n ceisio codi statws gweithwyr ym maes addysg a hyfforddiant drwy gynnal a hyrwyddo'r safonau uchaf o ymddygiad ac ymarfer proffesiynol er budd cofrestreion, dysgwyr, pobl ifanc a'r cyhoedd yn gyffredinol.

Sefydlwd CGA o dan Ddeddf Addysg (Cymru) ac mae'n rheoleiddio:

- athrawon ysgol cymwysedig
- gweithwyr cymorth dysgu ysgol
- athrawon addysg bellach (darlithwyr)
- gweithwyr cymorth dysgu addysg bellach
- ymarferwyr dysgu seiliedig ar waith
- gweithwyr ieuencid cymwysedig
- gweithwyr cymorth ieuencid cymwysedig

Ei brif nodau yw:

- cyfrannu at wella safonau addysgu ac ansawdd dysgu yng Nghymru
- cynnal a gwella safonau ymddygiad proffesiynol ymysg cofrestreion yn y gweithlu addysg yng Nghymru
- diogelu buddiannau dysgwyr, pobl ifanc, rhieni a'r cyhoedd a chynnal ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd yn y gweithlu addysg

Y Cod

Mae [Rheoliadau Cyngor y Gweithlu Addysg \(Prif Swyddogaethau\) \(Cymru\) 2015](#), fel y'i diwygiwyd, yn pennu bod yn rhaid cyhoeddi Cod sy'n penodi'r safonau ymddygiad ac ymarfer proffesiynol a ddisgwylir gan bersonau sydd wedi'u cofrestru gyda CGA.

Mae'r Cod hwn yn nodi egwyddorion allweddol ymddygiad ac ymarfer proffesiynol da y mae cofrestreion CGA yn eu cynnal, a bwriedir iddo lywio, cynorthwyo ac arwain pawb yn eu hymddygiad a'u hymarfer o ddydd i ddydd. Mae hefyd yn darparu gwybodaeth i rieni, y cyhoedd a rhanddeiliaid sy'n gysylltiedig ag addysgu dysgwyr a phobl ifanc yng Nghymru, a dysgwyr a phobl ifanc eu hunain, ynghylch y safonau y gallant ddisgwyl eu derbyn gan gofrestreion.

Gall methiant ar ran cofrestrai i lynu wrth y Cod fwrw amheuaeth dros eu cofrestriad gyda CGA. Mae gan CGA rymoedd cyfreithiol i ymchwilio a gwrandao ar achosion o ymddygiad proffesiynol annerbyniol, anghymhwysedd proffesiynol difrifol a throseddau honedig yn ymwneud â chofrestreion. Ymchwilir i bob achos yn ôl ei rinweddau ei hun, gan gynnwys cyd-destun cyflogaeth (sector / rôl ymarferydd) dan sylw. Caiff y Cod ei gymhwyso mewn modd cymesur i unrhyw ffeithiau y canfyddir eu bod wedi'u profi mewn unrhyw achos penodol.

Y pum egwyddor allweddol

Mae cofrestreion, gan gynnwys y rhai hynny sydd wedi'u cofrestru dros dro, yn ymrwymo i gynnal **egwyddorion allweddol: Cyfrifoldeb Personol a Phroffesiynol, Unplygrwydd Proffesiynol, Cydweithio, Gwybodaeth a Dealltwriaeth Broffesiynol a Dysgu Proffesiynol.**

A. Ymddygiad Proffesiynol

1. Cyfrifoldeb Personol a Phroffesiynol

Mae cofrestreion:

- 1.1 yn cydnabod eu cyfrifoldeb personol fel model rôl a ffigur cyhoeddus, i gynnal ymddiriedaeth a hyder y cyhoedd yn y proffesiynau addysg, a hynny yn y gweithle a thu allan iddo
- 1.2 yn cynnal perthnasau gyda dysgwyr a phobl ifanc mewn modd proffesiynol, drwy:
 - gyfathrebu gyda dysgwyr a phobl ifanc yn barchus, mewn ffordd sy'n briodol iddynt
 - defnyddio pob math o ddull cyfathrebu mewn modd priodol a chyfrifol, yn arbennig y cyfryngau cymdeithasol
 - sicrhau bod unrhyw gysylltiad corfforol yn angenrheidiol, yn rhesymol ac yn gymesur
 - cyfrannu at greu amgylchedd dysgu teg a chynhwysol drwy fynd i'r afael â gwahaniaethu, ystrydebu a bwlio
 - cynnal ffiniau proffesiynol
- 1.3 yn ymgysylltu â dysgwyr a phobl ifanc i annog hyder, grymuso, datblygiad addysgol a phersonol
- 1.4 yn meddu ar ddyletswydd gofal dros ddiogelwch dysgwyr a phobl ifanc a'u llesiant corfforol, cymdeithasol, moesol ac addysgol:
 - gweithredu ar unrhyw beth a allai beryglu diogelwch neu lesiant dysgwr neu berson ifanc
 - adrodd, yn unol â [4.3](#) unrhyw fater diogelu, neu unrhyw fater arall a allai o bosibl niweidio diogelwch neu lesiant dysgwr neu berson ifanc
- 1.5 yn ymwybodol o'u cyfrifoldeb personol dros iechyd, diogelwch a llesiant cydweithwyr, a throstyn nhw eu hunain
- 1.6 yn dangos ymrwymiad at gydraddoldeb ac amrywiaeth

2. Unplygrwydd Proffesiynol

Mae cofrestreion:

- 2.1 yn atebol am eu hymddygiad a'u cymhwysedd proffesiynol
- 2.2 yn ymddwyn yn onest, a chydag unplygrwydd, yn arbennig mewn perthynas â'r canlynol:
 - cyllid ac arian yn y gweithle
 - rhinweddau, profiad a chymwysterau personol
 - geirdaon, datganiadau a wneir ac wrth lofnodi dogfennau
 - asesu a thasgau'n gysylltiedig ag arholiadau
 - defnyddio eiddo a chyfleusterau a ddarperir gan eu cyflogwr
 - cyfathrebu gyda CGA, gan ei hysbysu am unrhyw euogfarn droseddol neu rybuddiad cofnodadwy, neu gyfyngiad a osodir ar eu hymarfer gan unrhyw gorff arall
 - eu cyflogwr, ac adrodd unrhyw fater sy'n ofynnol gan delerau ac amodau eu cyflogaeth
 - eu hymddygiad yn y gweithle a tu allan iddo
- 2.3 yn ymdrin â gwybodaeth a data mewn modd priodol, gan gymhwyso'r protocolau angenrheidiol yn ymwneud â chyfrinachedd, sensitifrwydd a datgelu
- 2.4 yn glynu wrth safonau ymddygiad cyfreithlon, mewn modd sy'n cyd-fynd â bod yn aelod o'r proffesiwn addysg

3. Cydweithio

Mae cofrestreion:

- 3.1 yn parchu, yn cynorthwyo ac yn cydweithio gyda chydweithwyr, dysgwyr, pobl ifanc ac eraill i gyflawni'r deilliannau dysgu gorau
- 3.2 yn rhannu profiad a gwybodaeth i helpu eu hunain ac ymarferwyr eraill i ddatblygu a chynnal ymarfer gorau (gweler [Adran B](#))
- 3.3 yn ceisio datblygu a chynnal perthnasau gwaith proffesiynol gyda rhieni, gwarcheidwaid, gofalwyr a rhanddeiliaid eraill
- 3.4 yn cyfathrebu mewn modd priodol ac effeithiol gyda phob un sy'n gysylltiedig ag addysgu dysgwyr a phobl ifanc

B. Ymarfer Proffesiynol

4. Gwybodaeth a Delltwriaeth Broffesiynol

Mae cofrestreion:

- 4.1 yn gwybod, yn defnyddio ac yn cymryd cyfrifoldeb dros safonau proffesiynol perthnasol yn eu proffesiwn arbennig drwy gydol eu gyrfa
- 4.2 yn gwybod, yn deall ac yn cydymffurfio â pholisïau, gweithdrefnau a chanllawiau cyfredol sy'n berthnasol i'w hymarfer
- 4.3 yn gwybod, yn deall ac yn cydymffurfio â pholisïau, gweithdrefnau a chanllawiau diogelu cyfredol sy'n berthnasol i'w hymarfer
- 4.4 lle y bo angen, yn ceisio cymorth, cyngor ac arweiniad ac yn agored i adborth, gan ymateb iddo mewn modd cadarnhaol ac adeiladol

5. Dysgu Proffesiynol

Mae cofrestreion:

- 5.1 yn dangos ymrwymiad cyffredin i'w dysgu proffesiynol parhaus drwy fyfyrion am eu hymarfer a'i werthuso, gan sicrhau bod eu gwybodaeth a'u sgiliau proffesiynol yn gyfoes a chymryd camau i wella'u hymarfer lle y bo angen

Cyhoeddi ac adolygu

Mae'r Cod ar gael yn rhad ac am ddim ac mae wedi'i gyhoeddi ar [wefan CGA](#). Mae ar gael ar ffurf Hawdd ei Darllen, testun bras a fformatau eraill, os oes angen.

Mae'r Cod hwn yn disodli cyhoeddiad blaenorol Cod Ymddygiad ac Ymarfer

Proffesiynol ar gyfer cofrestreion gyda CGA a gyhoeddwyd 1 Medi 2019. Yn unol â Deddf Addysg (Cymru) 2014, bydd CGA yn adolygu'r Cod hwn bob tair blynedd.

Mae Canllawiau Ymarfer Da CGA yn ategu'r Cod hwn, a gellir cael hyd iddynt ar [wefan CGA](#).

Cyswllt: Priodoldeb i Ymarfer

Cyfeiriad: 9fed Llawr
Eastgate House
35-43 Heol Casnewydd
Caerdydd
CF24 0AB

Ffôn: 029 2046 0099

E-bost: priodoldebiymarfer@cga.cymru

